

«Թել-Սել» ՓԲԸ

**Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
2022թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	9
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Բեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Թել-Սել» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Թել-Սել» ՓԲԸ-ի («Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունների («Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ. և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում իմքի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք իմքից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՅԷՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկայի պահանջներին մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՅԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Դեկլարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Դեկլարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ դեկլարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է իմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի խումբը լուծարելու կամ իմբի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են իմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են Էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի Էական խեղաթյուրումը, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են Էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների Էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե իմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել իմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել իմբի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:

- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia

«ԲԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ
30 հունիսի 2023թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	9	900,124	822,514
Ոչ նյութական ակտիվներ	10	501,912	440,730
Գուդվիլ	11	1,157,700	1,157,700
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	19	294,348	276,295
Կանխավճարներ		50,182	14,000
Տրամադրված փոխառություններ	13	205,000	200,000
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	8	62,177	54,735
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		3,171,443	2,965,974
Պաշարներ	12	148,000	140,903
Տրամադրված փոխառություններ	13	43,383	58,432
Բանկային ավանդներ		155,359	156,167
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	14	981,614	985,888
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		1,555	1,555
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	5,508,989	9,283,107
Օգտագործման սահմանափակում հաշիվների մնացորդներ	15	5,716,791	1,265,938
Ընթացիկ ակտիվներ		12,555,691	11,891,990
Ընդամենը ակտիվներ		15,727,134	14,857,964
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	16	231,000	220,000
Պահուստներ	16	46,200	35,000
Զբաղիված շահույթ		4,073,198	2,568,748
Ընկերության սեփականատերերին վերագրելի սեփական կապիտալ		4,350,398	2,823,748
Չվերահսկող բաժնեմաս		11,889	11,889
Ընդամենը սեփական կապիտալ		4,362,287	2,835,637
Պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	18	1,326,704	589,849
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	19	262,757	249,506
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	20	186,152	153,799
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		1,775,613	993,154
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	19	65,374	49,421
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	20	8,839,844	10,567,970
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		684,016	411,782
Ընթացիկ պարտավորություններ		9,589,234	11,029,173
Ընդամենը պարտավորություններ		11,364,847	12,022,327
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		15,727,134	14,857,964

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 49-րդ էջերում ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն 2022թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2022թ.	2021թ.
Հասույթ	5	12,711,421	10,137,844
Գործակալներին վճարված միջնորդավճարներ		(4,378,737)	(3,567,982)
Այլ եկամուտ	6(ա)	1,353,764	326,993
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(2,063,231)	(1,232,033)
Վարձակալության գծով ծախսեր	19(գ)	(477,655)	(486,119)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		(417,978)	(346,155)
Վճարներ տերմինալների համար		(228,790)	(226,360)
Դրամական միջոցների փոխադրման ծախսեր		(241,492)	(171,766)
Գովազդ և շուկայավարում		(350,160)	(220,827)
Աջակցման և սպասարկման ծախսեր		(97,570)	(106,255)
Բանկային ծառայությունների վճարներ		(436,563)	(267,923)
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստ		(38,164)	(14,900)
Այլ ծախսեր	6(բ)	(611,463)	(512,497)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		4,723,382	3,312,020
Ֆինանսական եկամուտ	7	392,804	45,135
Ֆինանսական ծախսեր	7	(615,980)	(370,297)
Չուտ ֆինանսական ծախսեր	7	(223,176)	(325,162)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		4,500,206	2,986,858
Շահութահարկի գծով ծախս	8	(984,556)	(600,941)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		3,515,650	2,385,917
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք վերագրելի՝			
Ընկերության սեփականատերերին		3,515,650	2,385,917
Չվերահսկող բաժնեմասին		-	-
		3,515,650	2,385,917

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2023թ. հունիսի 27-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից

 Համբարձում Դանելյան
 Գլխավոր տնօրեն

 Արթուր Թորոսյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն 2022թ. համար

հազ. դրամ	Ընկերության սեփականատերերին վերագրելի					Ընդամենը սեփական կապիտալ
	Բաժնետիրական կապիտալ	Պահուստներ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը	Չվերահսկող բաժնեմաս	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	150,000	35,000	1,608,583	1,793,583	11,889	1,805,472
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Շահույթ տարվա համար	-	-	2,385,917	2,385,917	-	2,385,917
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	2,385,917	2,385,917	-	2,385,917
Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ						
Սովորական բաժնետոմսերի թողարկում	70,000	-	-	70,000	-	70,000
Շահաբաժիններ*	-	-	(1,415,000)	(1,415,000)	-	(1,415,000)
Այլ գործառնություններ	-	-	(10,752)	(10,752)	-	(10,752)
Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ	70,000	-	(1,425,752)	(1,355,752)	-	(1,355,752)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	220,000	35,000	2,568,748	2,823,748	11,889	2,835,637
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	220,000	35,000	2,568,748	2,823,748	11,889	2,835,637
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Շահույթ տարվա համար			3,515,650	3,515,650		3,515,650
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար			3,515,650	3,515,650		3,515,650
Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ						
Սովորական բաժնետոմսերի թողարկում	11,000	-	-	11,000	-	11,000
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	(2,000,000)	(2,000,000)	-	(2,000,000)
Այլ գործառնություններ	-	11,200	(11,200)	-	-	-
Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ	11,000	11,200	(2,011,200)	(1,989,000)	-	(1,989,000)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	231,000	46,200	4,073,198	4,350,398	11,889	4,362,287

* 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 1,956,280 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հայտարարված շահաբաժինները (2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ 795,066 հազար դրամ) փոխարկվել են վարկերի և փոխառությունների (Ծանոթագրություն 18 (բ)):

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 49-րդ էջերում ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 2022թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2022թ.	2021թ.
հազ. դրամ			
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		12,474,798	9,660,691
Ստացված միջնորդավճարներ		(4,242,196)	(3,490,786)
Վճարված միջնորդավճարներ		1,213,945	197,685
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից		295,660	313,516
Մուտքեր մատուցված այլ ծառայություններից		69,945	74,447
Ստացված այլ եկամուտ		(1,962,738)	(1,292,056)
Վճարումներ աշխատակիցներին		(2,501,856)	(1,933,025)
Վճարված այլ ծախսեր		392,802	38,968
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում			
Օգտագործման սահմանափակում հաշիվների մնացորդներ		(4,450,853)	(967,409)
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)			
Օպերատորներին վճարվելիք գումարներ		(1,972,946)	3,482,538
Գործակալների կողմից դեպոնացված միջոցներ		(111,293)	3,775
Ստացված կանխավճարներ		93,602	128,469
Չուտ դրամական միջոցներ գործառնական գործունեությունից՝ մինչև շահութահարկի և տոկոսների վճարումը		(701,130)	6,216,813
Վճարված շահութահարկ		(719,761)	(434,053)
Վճարված տոկոսներ		(85,682)	(59,328)
Գործառնական գործունեության համար (օգտագործված)/ գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր		(1,506,573)	5,723,432
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Մուտքեր հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառքից		5,715	17,916
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(542,276)	(241,374)
Ավանդի տեղաբաշխում		(150,000)	(150,000)
Ավանդի ելքագրում		150,809	-
Տրամադրված փոխառությունների		(142,000)	(247,312)
Տրամադրված փոխառությունների մարում		116,333	-
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		(561,419)	(620,770)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից		-	25,000
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(1,222,503)	(737,812)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների դիմաց վճարումներ		(55,576)	(50,209)
Վճարված շահաբաժիններ		-	(589,002)
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից		11,000	70,000
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		(1,267,079)	(1,282,023)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/աճ		(3,335,071)	3,820,639
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի		9,283,107	5,763,526
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(439,047)	(301,058)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	15(ա)	5,508,989	9,283,107

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 49-րդ էջերում ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

2022թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու ընկերություն	11	16. Կապիտալ և պահուստներ	22
2. Պատրաստման հիմունքներ	12	17. Կապիտալի կառավարում	23
3. Փունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	12	18. Վարկեր և փոխառություններ	24
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	12	19. Վարձակալություն	25
5. Հասույթ	13	20. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	26
6. Եկամուտ և ծախսեր	15	21. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	26
7. Չուտ ֆինանսական ծախսեր	16	22. Դուստր ընկերություններ	32
8. Շահութահարկ	16	23. Պայմանական դեպքեր	32
9. Հիմնական միջոցներ	18	24. Կապակցված կողմեր	33
10. Ոչ նյութական ակտիվներ	19	25. Չափման հիմունքներ	34
11. Գուդվիլ	20	26. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր	34
12. Պաշարներ	21	27. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	49
13. Տրամադրված փոխառություններ	21		
14. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	21		
15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ	22		

1. Հաշվետու ընկերություն

(ա) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Ուստի, Խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հանախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում բռնկված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, հանգեցրեց սոցիալական հուզումների Հայաստանում: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեյջանի զինված ուժերը ներքաշվել են սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրել է անորոշությունը գործարար միջավայրում:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնանի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Խմբի գործունեության և համախմբված ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության դեկավարության գնահատականը: Այսպես գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել դեկավարության գնահատականից:

(բ) Կառուցվածքը և գործունեությունը

«Թեկ-Սեկ» ՓԲԸ-ն («Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունները («Խումբ») փակ բաժնետիրական և սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություններ են՝ Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն: Ընկերությունը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն 2007թ-ին: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի («ՀՀ ԿԲ») կողմից: 2007թ. հուլիսի 24-ին Ընկերությունը ստացել է դրամական փոխանցումներ, վճարային գործիքների և վճարահաշվարկային փաստաթղթերի պրոցեսինգ և քլիրինգ իրականացնելու լիցենզիա և ունի Էլեկտրոնային փող թողարկելու թույլտվություն:

Ընկերության հիմնական գործունեությունն է՝

- վճարումների ընդունման ծառայությունների մատուցումը, օրինակ՝ վերջնական օգտագործողների կոմունալ ծառայությունների վճարների, վարկերի մարումների, պետական բյուջե վճարումների ընդունում ծառայություններ մատուցողների (Օպերատորների) անունից իր սեփական և գործակալների տերմինալների միջոցով,
- դրամական փոխանցումներ,
- կանխիկացման ծառայություններ:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0033, Հակոբ Հակոբյան փող. 3 (հիմնական մասնաշենքի 1-ին սեկցիա, 3-րդ շենք):

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում 13 մասնաճյուղերի (2021թ-ին՝ 13) և ավելի քան 4300 վճարային տերմինալների միջոցով: Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Ընկերության բաժնետերերն են՝ Lendasy Trading Ltd (56.28%), Արամայիս Բաղայանը (13.00%), Արտակ Գաբրելյանը (10.00%), Տիգրան Նահապետյանը (10.00%), Արամ Սարգսյանը (4.91%) և Տաթևիկ Ավետիսյանը (5.81%): Խմբի վերջնական հսկող անձն է Վոլիա Կիրնիցկայան:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքները ներկայացված են Ծանոթագրություն 24-ում:

2. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերությունների ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կատարվում են այլ նշումներ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, և այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են հանգեցնել ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտումների, ներկայացված է Ծանոթագրություն 11-ում՝ գույքի արժեքկման ստուգման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունների և այն դրամաստեղծ միավորի որոշման հետ կապված, որին բաշխվում է գույքիլը:

Իրական արժեքի չափում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահատումներ պահանջում են ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ*. նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող):

- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- 3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, ապա իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղափոխումներն Խումբը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

5. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

Խումբը հասույթը հիմնականում ստանում է ծառայություն մատուցողների («Օպերատորների») անունից վերջնական օգտագործողներից վճարումների ընդունման ծառայություններից և մատուցված այլ ծառայություններից:

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից		
Միջնորդավճարներ վճարումների ընդունման ծառայություններից	11,632,160	9,145,633
Միջնորդավճարներ կանխիկացման ծառայություններից	576,016	386,160
Հասույթ գովազդի և գործակալի տերմինալի սպասարկման ծառայություններից	344,879	382,669
Միջնորդավճարներ դրամական փոխանցումներից	49,034	127,570
Այլ հասույթ	109,332	95,812
Ընդամենը հասույթ	12,711,421	10,137,844

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շուկաների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Ծուկա		
Հայաստանի Հանրապետություն	12,663,671	10,010,400
ԱՊՀ այլ երկրներ	47,750	127,444
	12,711,421	10,137,844
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ծառայություններ	12,711,421	10,137,844
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	12,711,421	10,137,844

(զ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով առևտրական դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
«Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի» կազմում ներառված դեբիտորական պարտքեր	14	827,797	696,410

Չի տրամադրվել տեղեկատվություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնացած կատարման պարտականությունների վերաբերյալ, որոնց սկզբնական ակնկալվող տևողությունը կազմում է մեկ տարի կամ պակաս, ինչպես դա թույլատրվում է ՖՀՄՍ 15-ով:

(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Խումբը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչում ՖՀՄՍ 15 համաձայն
Վճարումների ընդունման, կանխիկացման և դրամական փոխանցումների ծառայություններ	Վճարումների ընդունման և կանխիկացման ծառայությունների գծով կատարման պարտականությունները կատարվում են, երբ Ընկերությունն ընդունում է վճարումներ Օպերատորների վերջնական հաճախորդներից, ընդունում է փոխանցումների հայտերը և փոխանցում է դրամական միջոցները: Վճարումների ընդունման, կանխիկացման կամ դրամական փոխանցումների ծառայությունների ակտերը ներկայացվում են ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Վճարումների ընդունման, կանխիկացման և դրամական փոխանցումների ծառայություններից ստացվող հասույթը հիմնականում ներառում է ծառայություններից օգտվելու համար կատարվող ամսական վճարները և ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցման ժամանակ: Կատարման պարտականության կատարման առաջընթացի չափումը հիմնված է ընդունված վճարումների, կանխիկացման գործառնությունների և դրամական փոխանցումների ծավալի վրա:
Սպասարկման և գովազդի ծառայություններ	Սպասարկման և գովազդի ծառայությունների հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Սպասարկման ծառայություններից ստացվող հասույթը հիմնականում ներառում է ծառայություններից օգտվելու համար կատարվող հաստատուն ամսական վճարները և ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցման ժամանակ՝ անցած ժամանակահատվածը կիրառելով որպես կատարման պարտականության կատարման առաջընթացի չափման միավոր:

6. Եկամուտ և ծախսեր

(ա) Այլ եկամուտ

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Չուտ եկամուտ արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից	1,222,421	181,369
Տույժեր և տուգանքներ	22,299	41,512
Չուտ եկամուտ պաշարների վաճառքից	12,384	979
Օգուտ հիմնական միջոցների օտարումից	4,977	14,171
Այլ	91,683	88,962
	1,353,764	326,993

(բ) Այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Միջնորդավճարներ	92,616	41,809
Տրանսպորտային ծախսեր	71,635	44,024
Կոմունալ և կապի ծառայություններ	57,239	38,847
Ապահովագրության գծով ծախսեր	54,787	-
Արտապատվիրակված ծառայություններ	45,774	33,178
Գրասենյակային պիտույքներ	39,992	24,965
Հանախորդների սպասարկում	37,406	37,074
Մասնագիտական ծառայություններ	28,852	28,647
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	22,731	40,589
Նվիրատվություններ	19,994	17,842
Անվտանգության ծառայություն	19,736	11,053
Հարկեր և տուգանքներ	14,923	10,933
Պրոցեսինգային համակարգի սպասարկում	5,426	48,900
Պահանջներ	2,640	21,825
Չուտ վնաս արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնություններից	-	23,769
Այլ	97,712	89,042
	611,463	512,497

7. Չուտ ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ բանկային հաշիվների գծով	392,804	33,605
Տոկոսային եկամուտ տրամադրված փոխառությունների գծով	36,508	11,530
Ֆինանսական եկամուտ	356,296	45,135
Չուտ կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից	(489,211)	(303,324)
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների գծով	(93,607)	(45,344)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	(33,162)	(21,629)
Ֆինանսական ծախսեր	(615,980)	(370,297)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գուտ ֆինանսական ծախսեր	(223,176)	(325,162)

8. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Խմբի համար կիրառվում է հայկական ընկերությունների համար գործող շահութահարկի 18% դրույքաչափը (2021թ-ին՝ 18%):

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	(956,916)	(587,255)
Պակաս ներկայացված նախորդ տարիներում	(35,082)	(21,606)
	(991,997)	(608,861)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	7,442	7,920
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	(984,556)	(600,941)

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2022թ.		2021թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	4,500,206		2,986,858	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	(803,641)	(18.0)	(537,634)	(18.0)
Պակաս ներկայացված նախորդ տարիներում	(35,082)	(0.8)	(21,607)	(0.7)
Զնվագեցվող ծախսեր	(145,833)	(3.3)	(41,700)	(1.3)
	(984,556)	(22.1)	(600,941)	(20.0)

(բ) Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2022թ.	2021թ.	2022թ.	2021թ.	2022թ.	2021թ.
Հիմնական միջոցներ	5,755	11,724	-	-	5,755	11,724
Տրամադրված փոխառություններ	-	2,869	-	-	-	2,869
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	10,201	14,288	-	-	10,201	14,288
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	40,140	21,780	-	-	40,140	21,780
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	6,081	4,074	-	-	6,081	4,074
Զուտ հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	62,177	54,735	-	-	62,177	54,735

(գ) Հետաձգված հարկի մնացորդների փոփոխություններ

Հետաձգված հարկի մնացորդների բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

9. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Վճարումների պրոցեսինգի սարքավորումն.	Համակարգիչներ և գրասենյակային սարքավորումներ	Տնտեսական միջոցներ	Փոխադրա- միջոցներ	Վարձակալված գույքի բարելավում	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	1,125,713	190,364	112,130	21,116	128,070	1,577,393
Ավելացումներ	76,775	55,764	19,722	4,966	37,056	194,283
Օտարումներ	(23,549)	-	-	-	-	(23,549)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	1,178,939	246,128	131,852	26,082	165,126	1,748,127
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	1,178,939	246,128	131,852	26,082	165,126	1,748,127
Ավելացումներ	123,910	99,010	28,930	3,064	14,314	269,228
Օտարումներ	(8,045)	(38,363)	(15,448)	(99)	-	(61,955)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,294,804	306,775	145,334	29,047	179,440	1,955,400
Մաշվածություն						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	572,773	144,853	61,982	6,995	10,344	796,947
Տարվա մաշվածություն	90,217	30,711	18,822	3,334	7,237	150,321
Օտարումներ	(21,655)	-	-	-	-	(21,655)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	641,335	175,564	80,804	10,329	17,581	925,613
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	641,335	175,564	80,804	10,329	17,581	925,613
Տարվա մաշվածություն	105,076	50,607	10,390	4,030	10,273	180,376
Օտարումներ	(7,946)	(27,427)	(15,340)	-	-	(50,713)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	738,465	198,744	75,854	14,359	27,854	1,055,276
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 1 հունվարի 2021թ.	552,940	45,511	50,148	14,121	117,726	780,446
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	537,604	70,564	51,048	15,753	147,545	822,514
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	556,339	108,031	69,480	14,688	151,586	900,124

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 195,417 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով վճարումների պրոցեսինգի սարքավորումները (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 214,261 հազար դրամ) գրավադրված են գրավով ապահովված վարկի դիմաց (Ծանոթագրություն 18 (ա)):

10. Ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ	Տերմինալի տեղադրման թույլտվություն	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>				
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	223,634	15,334	375,000	613,968
Ավելացումներ	70,825	-	-	70,825
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	294,459	15,334	375,000	684,793
<i>Ամորտիզացիա</i>				
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	294,459	15,334	375,000	684,793
Ավելացումներ	216,533	17,532	-	234,065
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	510,992	32,866	375,000	918,858
<i>Սարված ամորտիզացիա</i>				
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	86,891	10,460	-	97,351
Տարվա ամորտիզացիա	20,407	1,305	125,000	146,712
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	107,298	11,765	125,000	244,063
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	107,298	11,765	125,000	244,063
Տարվա ամորտիզացիա	36,562	11,321	125,000	172,883
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	143,860	23,086	250,000	416,946
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>				
Առ 1 հունվարի 2021թ.	136,743	4,874	375,000	516,617
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	187,161	3,569	250,000	440,730
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	367,132	9,780	125,000	501,912

11. Գուղվիլ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
«Մեգա Պանտերա» ՍՊԸ-ի ձեռքբերման գծով գուղվիլ	1,077,950	1,077,950
«Թեյ-Սել Սերվիս» ՍՊԸ-ի ձեռքբերման գծով գուղվիլ	79,750	79,750
	1,157,700	1,157,700

(ա) Գուղվիլ պարունակող դրամաստեղծ միավորի արժեզրկման ստուգում

Արժեզրկման ստուգման նպատակով գուղվիլը բաշխվում է Խմբի ընդհանուր գործառնություններին: Խումբը չունի ավելի փոքր դրամաստեղծ միավոր, որի միջոցով հնարավոր կլիներ վերահսկել գուղվիլը ներքին կառավարչական նպատակների համար:

Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը հիմնված է վերջինիս օգտագործման արժեքի վրա, որը որոշվել է գեղչելով Խմբի շարունակվող գործառնություններից առաջացող ապագա դրամական հոսքերը: Որոշվել է, որ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը գերազանցում է վերջինիս հաշվեկշռային արժեքից և արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել:

Ձեղջված դրամական հոսքերի կանխատեսումների համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ

Օգտագործման արժեքը որոշելու համար կիրառված հիմնական ենթադրություններն են գեղչման դրույքը և նախքան տոկոսների վճարումը, հարկումը, մաշվածության և ամորտիզացիայի մասհանումները շահույթի (EBITDA) մարժաները:

(i) Ձեղջման դրույք

Դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար կիրառվել է 17.8% հարկումից հետո գեղչման անվանական դրույք:

Ձեղջման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը, որը հիմնված է պարտքի լծակավորման 21.48% հնարավոր տիրույթի վրա՝ 12.89% միջին շուկայական տոկոսադրույքով:

(ii) Բյուջեով նախատեսված EBITDA

EBITDA-ի մարժայի կանխատեսվող մակարդակները կանխատեսման հորիզոնի համար համապատասխանում էին պատմական մեծություններին: Հաշվի առնելով գործունեության դինամիկան և ոլորտի առանձնահատկությունները՝ EBITDA մարժայի աճի տեմպն կանխատեսման առաջին ժամանակաշրջանում հիմնավորվում է անցյալ ժամանակաշրջանների մակարդակներով և Ընկերության 2023թ. բյուջեով՝ հետագա աճով, որը համապատասխանում է ԱՄՀ-ի ՀՀ գնահի կանխատեսմանը վերլուծության ամսաթվի դրությամբ հետագա տարիների՝ 2024-2027թթ. համար:

(iii) Զգայունությունը ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ

Ձեղջման դրույքի ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը չի հանգեցնի արժեզրկման:

12. Պաշարներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Պահեստամասեր	94,764	64,279
Այլ	53,236	76,624
	148,000	140,903

13. Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		
Հայկական վարկային կազմակերպություններին տրված փոխառություններ	200,000	175,000
Երրորդ կողմերին տրված փոխառություններ	5,000	25,000
	205,000	200,000
Ընթացիկ ակտիվներ		
Երրորդ կողմերին տրված փոխառություններ	38,483	-
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	4,900	58,432
	43,383	58,432
	248,383	258,432

Տրամադրված փոխառությունները ժամկետանց չեն և արժեզրկված չեն (Ծանոթագրություն 21):

14. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ստացվելիք միջնորդավճարներ	505,116	570,274
Դրամական փոխանցումների գծով ստացվելիք գումարներ	111,563	87,259
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր այլ ծառայությունների գծով	120,685	126,136
Ընդամենը առևտրական դեբիտորական պարտքեր	737,364	783,669
Տրված կանխավճարներ	241,074	196,837
Այլ դեբիտորական պարտքեր		
Ընդամենը այլ դեբիտորական պարտքեր	3,176	5,382
Ընդամենը առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	244,250	202,219

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 21-ում:

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	1,082,526	4,611,488
Դրամական միջոցները տերմինայնադրված	1,924,329	2,033,660
Դրամական միջոցները դրամարկղում	1,630,899	1,658,870
Դրամական միջոցները ճանապարհին	871,234	979,089
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները դրամական միջոցների հոսքերի և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություններում	5,508,988	9,283,107
Օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ	5,716,792	1,265,938
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ	11,225,780	10,549,045

Տոկոսադրույքի ռիսկին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 21-ում:

Օգտագործման սահմանափակումով հաշիվներն իրենցից ներկայացնում են բանկերում պահվող հատուկ հաշիվներ: Ցանկացած պահի այս հաշիվների մնացորդները չպետք է պակաս լինի նախորդ օրվա ընդունված վճարումների ընդհանուր գումարից: Այս հաշիվների մնացորդները կարող են օգտագործվել միայն վճարումների ընդունման ծառայությունների շրջանակում վճարումներ կատարելու համար: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդները «դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ» հոդվածից վերադասակարգվել են «օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ»: Համադրելի տեղեկատվության փոփոխությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 26 (կ) կետում:

16. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, կթե այլ տեղեկատվություն նշված չէ:

	Սովորական բաժնետոմսեր	
	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված, ամբողջովին վճարված	220,000	220,000
Հայտարարված բաժնետոմսեր – անվանական արժեք	1,050 դրամ	1,000 դրամ

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը հավասար իրավունքներ ունեն Խմբի մնացորդային ակտիվների նկատմամբ:

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

2022թ. օգոստոսի բաժնետերերի արտահերթ ժողովը հաստատեց «Թեյ-Սեյ» ՓԲԸ-ի բաժնետիրական կապիտալի աճը 11,000 հազար դրամով՝ բաժնետոմսերի անվանակ արժեքը մինչև 1,050 դրամ ավելացնելու միջոցով (2021թ-ին՝ 70 հազար սովորական բաժնետոմսերի թողարկում՝ 1,000 դրամ արժեքով մեկ բաժնետոմսի համար): Բաժնետոմսերի թողարկման արդյունքում բաժնետերերի կազմը չի փոխվել:

(բ) Ճահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության և վերջինիս դուստր ընկերությունների բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն պատրաստված Ընկերության համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով, բացառությամբ չբաշխված շահույթի համար գործող ստորև ներկայացված սահմանափակումների:

Օրենսդրության պահանջների համաձայն՝ Ընկերությունը պետք է ձևավորի բաշխման ոչ ենթակա պահուստ իր չբաշխված շահույթից՝ իր բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով ապագա վնասները ծածկելու համար:

2022թ-ին Ընկերությունը հայտարարել է 2,000,000 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ (2021թ-ին՝ 1,415,000 հազար դրամ), որոնցից 1,956,280 հազար դրամը փոխարկվել է վարկերի և փոխառությունների՝ հարկերի նվազեցումից հետո (2021թ-ին վճարել է 589,002 հազար դրամ, մնացած մասը փոխարկվել էր վարկերի և փոխառությունների): Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահաբաժինը կազմում է 9,091 դրամ (2021թ-ին՝ 6,432 դրամ):

17. Կապիտալի կառավարում

Խորհրդի քաղաքականությամբ պահանջվում է ապահովել կապիտալի կայուն բազա ներդրողների և վարկատուների և գործունեության հետագա կայուն զարգացումն ապահովելու համար: Տնօրենների խորհուրդը վերահսկում է կապիտալի եկամտաբերությունը, որը Խմբի կողմից որոշվում է որպես գործառնական գործունեության արդյունքի և ընդհանուր սեփական կապիտալի (առանց չվերահսկող բաժնեմասի) հարաբերակցություն: Տնօրենների խորհուրդը վերահսկում է նաև սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վճարվող շահաբաժինների մակարդակը:

Խումբը վերահսկում է կապիտալը՝ օգտագործելով ճշգրտված գուտ պարտավորությունների և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը: Այդ նպատակով ճշգրտված գուտ պարտավորությունները սահմանվում են որպես պարտավորությունների ընդհանուր գումար, որը ներառում է տոկոսակիր վարկերը և փոխառությունները՝ հանած դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները:

Ստորև ներկայացված է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ճշգրտված գուտ պարտավորությունների և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը:

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Ընդամենը պարտավորություններ	11,364,847	12,022,327
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները և օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդները	(11,225,780)	(10,549,045)
Չուտ պարտավորություններ	139,067	1,473,282
Ընդամենը սեփական կապիտալ	4,362,287	2,835,637
Չուտ պարտավորությունների և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	0.03	0.52

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման Խմբի մոտեցումը չի փոխվել:

Ընկերության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Ընկերությունը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վճարային կազմակերպությունների կապիտալի համար սահմանված հողվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ վճարային կազմակերպությունների նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 100,000 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 100,000 հազար դրամ): 2022թ և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը պահպանել է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը:

18. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող Խմբի տոկոսակի վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների վերաբերյալ: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ում:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերից	1,326,704	589,849
	1,326,704	589,849

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետիրոջից	ՀՀ դրամ	11%	2027	1,319,952	1,319,952	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետիրոջից	ՀՀ դրամ	0%	2027	6,751	6,751	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետիրոջից	ՀՀ դրամ	11%	2024	-	-	589,849	589,849
Ընդամենը տոկոսակիր պարտավորություններ				1,326,704	1,326,704	589,849	589,849

Խումբն ունի գլխավոր վարկային պայմանագիր բանկի հետ, որի համաձայն ստանում է վարկեր և երաշխավորություններ: Բանկից ստացված վարկի մնացորդը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրո է, բանկից ստացված երաշխավորության մնացորդը կազմում է 150,000 հազար դրամ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (31 դեկտեմբերի 2021թ.՝ 150,000 հազար դրամ): Այդ պայմանագրի դիմաց գրավադրված են 195,417 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով վճարումների պրոցեսինգի սարքավորումները (31 դեկտեմբերի 2021թ.՝ 214,261 հազար դրամ) (Ծանոթագրություն 9):

(բ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Վարկեր և փոխառություններ	
	2022թ.	2021թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	589,849	498,021
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	-	25,000
Ստացված և տրամադրված փոխառությունների հաշվանցում	(36,000)	-
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(1,222,503)	(737,812)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(1,258,503)	(712,812)
Հայատարարված շահաբաժիններից ստացված փոխառություններ	1,956,280	795,066
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	93,607	45,344
Վճարված տոկոսներ	(54,529)	(35,770)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	1,326,704	589,849

19. Վարձակալություն

Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն այն վարձակալությունների վերաբերյալ, որոնց շրջանակում ԽՈւՄԻՐը հանդես է այլս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	276,295	189,356
Ավելացումներ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների գծով	14,235	136,334
Վարձակալության պայմանագրերի փոփոխություններ	68,537	-
Ժամանակաշրջանի մաշվածության գումար	(64,719)	(49,395)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	294,348	276,295

(բ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	298,927	212,802
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Ավելացումներ	14,235	136,334
Վարձակալության պայմանագրերի փոփոխություններ	70,545	-
Հիմնական գումարի մարում	(55,576)	(50,209)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	29,204	86,125
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս	31,153	21,629
Վճարված տոկոսներ	(31,153)	(21,629)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	328,131	298,927

(գ) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	59,895	49,395
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով տոկոսներ	31,153	21,629
Տերմինալների տարածքների վարձակալության ծախս և այլ կարճաժամկետ վարձակալություններ	477,655	486,119

20. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Օպերատորներին վճարվելիք գումարներ	7,035,111	9,067,135
Գործակալներին վճարվելիք գումարներ	510,937	374,396
Այլ առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	398,012	404,372
Գործակալների կողմից դեպոնացված միջոցներ	327,095	314,045
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	16,014	17,522
Ընդամենը առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	8,287,169	10,177,470
Ստացված կանխավճարներ	467,777	374,830
Հաշվեգրված ծախսեր	232,011	121,000
Պետական բյուջե վճարվելիք գումարներ	39,039	48,469
Ընդամենը այլ կրեդիտորական պարտքեր	738,827	544,299
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	9,025,996	10,721,769
Ընթացիկ	8,839,844	10,567,970
Ոչ ընթացիկ	186,152	153,799

Օպերատորներին վճարվելիք գումարներն իրենցից ներկայացնում են օպերատորների անունից ընդունված վճարները, որոնք չեն փոխանցվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Իսմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ում:

21. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգումներ և իրական արժեք

Ղեկավարության գնահատմամբ բոլոր ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներին՝ պայմանավորված ակտիվների և պարտավորությունների կարճաժամկետ բնույթով կամ երկարաժամկետ ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող շուկայական տոկոսադրույքների հետ մոտարկումով:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Իսումբը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 21 (բ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 21 (բ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 21 (բ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է Իսմբի ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար:

Իսմբի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Իսումբը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Իսմբի գործունեության

փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների և կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Խումբը նպատակ ունի ստեղծել հսկողության կանոնակարգված և գործող համակարգ, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները, և առաջանում է հիմնականում Խմբի հաճախորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի հետ կապված:

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին: Ստորև ներկայացված է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2022թ.	2021թ.
Տրամադրված փոխառություններ	248,383	258,432
Բանկային ավանդներ	155,359	156,167
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի	737,364	783,669
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,953,760	5,590,577
Օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ	5,716,792	1,265,938
	8,811,658	8,054,783

Տրամադրված փոխառություններ

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածության վրա հիմնականում ազդում են յուրաքանչյուր հաճախորդի բնութագրերը: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը հաշվի է առնում նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ իր հաճախորդների բազայի պարտքային ռիսկի վրա, ներառյալ պարտազանցման ռիսկը, որը կապված է այն ոլորտի և երկրի հետ, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները: Փոխառությունները տրամադրվում են Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված պայմանագրային կողմերին: Խումբը չի պահանջում գրավ տրամադրված փոխառությունների համար:

Խումբը չի ակնկալում էական վնասներ տրամադրված փոխառություններից, քանի որ պայմանագրային կողմերի ֆինանսական վիճակը կայուն է:

Փոխառությունները տրամադրվել են արտաքին վարկանիշ չունեցող կազմակերպություններին: Ղեկավարության գնահատմամբ այդ կազմակերպությունների վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's»-ի վարկանիշային համակարգի Ba3-B1 վարկանիշին:

Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի բնութագրերից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի հաճախորդների բազայի վրա, այդ թվում՝ այն ոլորտին և երկրին բնորոշ պարտազանցման ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները:

Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի մոտ 73%-ն իրենից ներկայացնում է վճարային ծառայություններից ստացվելիք գումարները, որոնք պարտքային ռիսկի չեն ենթարկվում, քանի որ Խումբն անընդհատ վճարումներ է ընդունում օպերատորների անունից և պահում է կրեդիտորական պարտքերի մնացորդն ընդունված վճարումներից (տես Ծանոթագրություն 20): 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 452,494 հազար դրամ գումարով կրեդիտորական պարտքեր

առևտրական դեբիտորական պարտքերի դիմաց (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 531,505 հազար դրամ): Խումբը ճանաչել է 71,064 հազար դրամ գումարով ակնկալվող պարտքային կորուստ առևտրական կրեդիտորական պարտքերի մնացած մնացորդի գծով:

Խումբն օգտագործում է պահուստավորման մատրից ֆիզիկական անձանցից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որոնք ներառում են մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ: Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրումը հաջորդական փուլերով:

Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի համար:

Ստորև ներկայացված է առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն ըստ աշխարհագրական տարածաշրջանների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2022թ.	2021թ.
Հայաստանի Հանրապետություն	554,183	694,668
ԱՊՀ այլ երկրներ	183,182	89,001
	737,364	783,669

Ստորև ներկայացված է առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն ըստ հաճախորդների տեսակների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2022թ.	2021թ.
Բանկեր և այլ ֆինանսական կազմակերպություններ	163,911	97,629
Առցանց խաղեր	252,052	307,577
Հեռահաղորդակցության ընկերություններ	135,607	215,461
Կոմունալ ծառայություններ մատուցող ընկերություններ	40,781	33,822
Առևտրային կազմակերպություններ	2,426	5,336
Այլ	142,587	123,844
	737,364	783,669

Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, օգտագործման սահմանափակումով դրամական միջոցներ և բանկային ավանդներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 7,479,667 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, օգտագործման սահմանափակումով դրամական միջոցներ և բանկային ավանդներ բանկերում (2022թ-ին՝ 6,856,515 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների հետ կապված: Ստորև ներկայացված է «Moody's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշների վրա հիմնված դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, գտագործման սահմանափակումով դրամական միջոցների և բանկային ավանդներ պարտքային որակը:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2022թ.	2021թ.
– Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	5,174,767	4,230,496
– B1-ից B3 վարկանիշով	101,834	390,331
– վարկանիշ չունեցող	2,393,951	2,235,688
	7,670,552	6,856,515

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 871,234 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ ճանապարհին (2021թ-ին՝ 696,112 հազար դրամ), որոնք ներառված են «վարկանիշ չունեցող» դասում՝ վերը ներկայացված աղյուսակում: Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների համար ապահովություն են ծառայում ստացված կանխավճարները և երաշխավորությունները:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով արժեզրկումը չափվել է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիմունքով և արտացոլում է ռիսկին ենթարկվող գործիքների կարճ ժամկետները: Հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմերի արտաքին վարկանիշները՝ Խումբն իր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների պարտքային ռիսկը գնահատում է որպես ցածր:

Ընթացիկ հաշիվների և ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների գծով արժեզրկման գծով պահուստ չի ճանաչվել ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Խմբի մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Խմբի հեղինակությունը վտանգելու:

Ենթարկվածությունն իրացվելիության ռիսկին

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրով մնացած մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են համախառն և չզեղչված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները:

31 դեկտեմբերի 2022թ.	Պայմանագրային դրամական հոսքեր							
	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
հազ. դրամ								
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	1,326,704	1,945,864	71,672	23,009	115,045	138,053	1,598,085	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	328,131	415,454	-	14,718	77,436	95,284	228,017	-
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	8,287,169	8,287,169	57,905	7,903,569	139,543	120,788	65,364	-
	9,942,004	10,648,487	129,577	7,941,296	332,024	354,125	1,891,466	-

31 դեկտեմբերի 2021թ.	Պայմանագրային դրամական հոսքեր							
	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
հազ. դրամ								
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	589,849	744,268	32,594	10,216	51,082	61,298	589,077	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	298,927	372,867	-	12,296	64,525	93,289	199,941	2,816
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	10,163,669	10,163,669	57,246	9,795,598	157,026	29,843	123,956	-
	11,052,445	11,280,804	89,840	9,818,110	272,633	184,430	912,974	2,816

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարների չափով:

(iv) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկն Խմբի եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Արժույթային ռիսկ

Արժույթային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը կապված է Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերությունների ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների արժույթի հետ: Այս գործառնություններն հիմնականում իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և ռուբլով:

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Խմբի ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով	Եվրոյով	Ռուբլով	ԱՄՆ դոլարով	Եվրոյով	Ռուբլով
	արտահայտված 2022թ.	արտահայտված 2022թ.	արտահայտված 2022թ.	արտահայտված 2021թ.	արտահայտված 2021թ.	արտահայտված 2021թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,724	-	123,106	-	-	81,734
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,937	8,108	256,197	47,707	75,599	3,745,037
Օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ	43,293	6,091	426,477	214,027	52,437	283,513
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	(828)	-	(114,730)	-	-	(137,021)
Զուտ ենթարկվածություն	69,126	14,199	691,050	261,734	128,036	3,973,263

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2022թ.	2021թ.	2022թ.	2021թ.
1 ԱՄՆ դոլար	434.86	503.81	393.57	480.14
1 եվրո	459.48	596.65	420.06	542.61
1 ռուբլի	6.48	6.84	5.59	6.42

Չգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը (նվազումը) ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի և ռուբլու նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Արտարժույթի փոխարժեքի տատանումներից առաջացող օգուտը (կորուստը) ենթակա չէ հարկման (ենթակա չէ նվազեցման): Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնում կանխատեսվող վաճառքի և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	Աճ	
	Շահույթ կամ վնաս	Նվազում
31 դեկտեմբերի 2022թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	(6,913)	6,913
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	(1,420)	1,420
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	(69,105)	69,105
31 դեկտեմբերի 2021թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	(26,173)	26,173
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	(12,804)	12,804
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	(397,326)	397,326

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Ղեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Իսմբի ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Իսմբի համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Իսմբի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքները՝ տոկոսադրույքի կտրվածքով:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2022թ.	2021թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	6,077,150	1,622,105
Ֆինանսական պարտավորություններ	(1,326,704)	(589,849)
	4,750,446	1,032,256

Իրական արժեքի գգայնության վերլուծություն հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Իսումբը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

22. Դուստր ընկերություններ

Ստորև ներկայացված են Խմբի դուստր ընկերությունները:

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Սեփականության %	
			2022թ.	2021թ.
		Ընկերության հիմնական գործունեությունը գովազդի համար տարածքի տրամադրումն է վճարային տերմինալների վրա և տերմինալների տեխնիկական սպասարկման ծառայությունների մատուցումն է:		
«Թեյ-Սել Սերվիս» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	Ընկերության գործունեությունը դադարեցվել է 2016թ-ից:	100%	100%
«Սեգա Պանտերա» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն		50%	50%

23. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Խմբի տերմինալներն ապահովագրված են: Այնուամենայնիվ, Խումբն ամբողջովին չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ Խմբի տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց: Քանի դեռ Խումբը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Գատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2021թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2021թ. և հաջորդ տարիներ համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոնները համանման են ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար, սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տույժերի հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվում են շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում 200 միլիոն դրամը հարկային տարում:

- միջպետական գործարքներ կապակցված կողմերի միջև,
- միջպետական գործարքներ օֆշորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից,
- կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող որոշ գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Քանի որ հարկային մարմինները և դատարանները չունեն տրանսֆերտային գնագոյացման կանոնների կիրառման փորձ, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման նոր կանոնների ազդեցությունը այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

24. Կապակցված կողմեր

(ա) Մայր ընկերություն և վերջնական հսկող կողմ

Ընկերության անմիջական և վերջնական մայր ընկերությունն է Կիպրոսում գրանցված Lendasy Trading Ltd, որի վերջնական հսկող անձն է Վոլիա Կիրնիցկայան:

Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունը չի հրապարակում ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի անդամների և ղեկավարության հետ

(i) Տնօրենների խորհրդի և ղեկավարության վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է անձնակազմի գծով ծախսերում:

հազ. դրամ	2022թ.	2021թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	283,694	75,954

(ii) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և ղեկավարության հետ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 ղեկտեմբերի	
	2022թ.	2021թ.	2022թ.	2021թ.
Տրամադրված փոխառություններ	-	61,000	4,900	66,900

(iii) Գործարքներ սեփականատերերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2022թ.	2021թ.	2022թ.	2021թ.
Ստացված վարկեր և փոխառություններ				
Բաժնետերեր	1,956,280	820,066	1,326,704	589,849

Ստացված վարկերը և փոխառությունները ենթակա են մարման 2027թ-ին՝ 11% և 0% տոկոսադրույքով:

25. Չափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

26. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերությունների կողմից: 2022թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ են մտել գործող ստանդարտների մի շարք փոփոխություններ, որոք սակայն չունեն նշանակալի ազդեցություն Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(ա) Համախմբման հիմունքներ

(i) Բիզնես միավորումներ

Բիզնես միավորումները հաշվառվում են կիրառելով ձեռքբերման մեթոդը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ, որն այն ամսաթիվն է, երբ վերահսկողությունը փոխանցվում է Խմբին (Ծանոթագրություն 26(ա)(iii)):

Խումբը գուղվիլի չափումն իրականացնում է ձեռքբերման ամսաթվին որպես՝

- փոխանցված հատուցման իրական արժեք, գումարած
- ձեռք բերվող կազմակերպությունում չվերահսկող բաժնեմասերի ճանաչված գումարը, գումարած
- ձեռնարկատիրական գործունեության փուլային ձեռքբերման դեպքում՝ ձեռքբերվող կազմակերպությունում նախկինում գոյություն ունեցող բաժնեմասը, հանած
- ձեռքբերված որոշելի ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների գուտ ճանաչված գումարը (որպես կանոն՝ իրական արժեքը):

Երբ տարբերությունը բացասական է, գեղջով ձեռքբերումից օգուտը ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Փոխանցված հատուցումը չի ներառում նախկինում գոյություն ունեցած հարաբերությունների մարմանը վերաբերող գումարները: Նման գումարները որպես կանոն ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Գործարքի հետ կապված ծախսերը, բացառությամբ պարտքային կամ բաժնային արժեթղթերի թողարկման հետ կապված ծախսերի, որոնք Խումբը կրում է բիզնես միավորման հետ կապված, ծախսագրվում են կատարվելու ժամանակ:

(ii) Չվերահսկող բաժնեմաս

Չվերահսկող բաժնեմասերը չափվում են ձեռք բերվող կազմակերպության որոշելի գուտ ակտիվներում չվերահսկող բաժնեմասի համամասնությամբ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ:

Դուստր կազմակերպությունում Խմբի բաժնեմասի փոփոխությունները, որոնք չեն հանգեցնում հսկողության կորստի, հաշվառվում են որպես բաժնային գործառնություններ:

(iii) Դուստր կազմակերպություններ

Դուստր կազմակերպությունները Խմբի կողմից վերահսկվող ընկերություններ են: Խումբը վերահսկողություն ունի կազմակերպության նկատմամբ, երբ այդ կազմակերպությունում իր ներգրավվածության արդյունքում այն ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և կազմակերպության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն: Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ վերահսկումը սկսելու պահից մինչև վերահսկման դադարեցումը: Անհրաժեշտության դեպքում դուստր կազմակերպությունների կողմից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականության հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով: Դուստր կազմակերպությունում չվերահսկող բաժնեմասերին բաժին ընկնող վնասը վերագրվում է չվերահսկող բաժնեմասերին, նույնիսկ եթե դրա արդյունքում չվերահսկող բաժնեմասերի մնացորդը դառնում է բացասական:

(iv) Համախմբման ընթացքում բացառվող գործառնություններ

Ներխմբային հաշվարկների մնացորդները և գործառնությունները, ինչպես նաև ներխմբային գործառնություններից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են:

(բ) Հասույթ

Հանախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում:

(գ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վնասումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը դադարում է պարտքային առումով արժեզրկված լինելուց, հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հիմունքով:

(դ) Արտարժույթ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Խմբի կազմի մեջ մտնող ընկերությունների ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ կորուստը իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(ե) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց գեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար կամ շահույթի բաշխում, եթե Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(զ) Ծահույթահարկ

Ծահույթահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է բիզնես միավորումներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

(ի) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով հարկի վճարվելիք կամ ստացվելիք գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Վճարվելիք ընթացիկ հարկը ներառում է նաև շահարաժիհների գծով առաջացող հարկային պարտավորությունը:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում՝

- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում բիզնես միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպություններում կատարած ներդրումներին, այնքանով որքանով Խումբն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները և հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են գուղվիլի սկզբնական ճանաչման հետ կապված:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային գեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Խումբն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթի գումարը որոշվում է հակադարձման ենթակա համապատասխան հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումների մասով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Խմբի առանձին դուստր կազմակերպությունների գործարար ծրագրերի հիման վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այնքանով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել այդ ակտիվները:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքաչափերը, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Խումբը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Խումբը տվյալ պահին ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվները և հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

(Է) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է «առաջինը մուտք, առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսերը, արտադրական կամ փոխարկման ծախսերը և դրանք ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսեր:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վանառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վանառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

(ը) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Ձեռք բերված համակարգչային ծրագրերը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (խոշոր բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը կամ վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում է գուտ հիմնունքով «Այլ եկամուտներ/այլ ծախսեր» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Խումբը կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման համար պատրաստ լինելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման համար պատրաստ լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա գնահատված մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը որպես կանոն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների խոշոր բաղկացուցիչների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

– վճարումների պրոցեսինգի սարքավորումներ	8 տարի
– համակարգիչներ և գրասենյակային սարքավորումներ	1-5 տարի
– տնտեսական միջոցներ	5 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5-10 տարի
– վարձակալված գույքի բարելավում	5-20 տարի

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(թ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Գուղվիլի

Գուղվիլը, որն առաջանում է դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերման արդյունքում, չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(ii) Այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Խմբի կողմից ձեռքբերված այլ ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ Խմբի ներսում ստեղծված գուղվիլը և ֆիրմային անվանումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iv) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի (բացառությամբ գուղվիլի) օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- համակարգչային ծրագրեր 10 տարի
- լիցենզիաներ 10 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(d) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ պարտքային գործիքներում ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ բաժնային գործիքներում ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չնարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այստեղ ներառված են բոլոր ածանցյալ ֆինանսական գործիքները: Սկզբնական ճանաչման պահին Խումբը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Խմբի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապահանջման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Խումբը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Խմբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում: Բացի այդ, պայմանագրի անվանական արժեքի նկատմամբ զեղչով կամ հավելագնով ձեռքբերված ֆինանսական ակտիվի համար վաղաժամ մարում թույլատրող կամ պահանջող պայմանն այն գումարով, որն ըստ էության իրենից ներկայացնում է պայմանագրային անվանական արժեքը գումարած հաշվեգրված (սակայն չվճարված) պայմանագրային տոկոսը (որը կարող է ներառել լրացուցիչ ողջամիտ փոխհատուցումը պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար), դիտարկվում է որպես նշված չափանիշին համապատասխանող, եթե վաղաժամկետ մարման հատկանիշի իրական արժեքն աննշան է սկզբնական ճանաչման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգում է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե այն դասվում է առևտրական նպատակներով պահվող գործիքների դասին, հանդիսանում է անանցյալ գործիք կամ նախորոշված է որպես այդպիսին սկզբնական ճանաչման պահին: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց գծով գուտ օգուտը և կորուստները, ներառյալ՝ տոկոսային ծախսը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Խումբը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Խումբը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանության (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Խումբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք գեղջվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Խումբը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Խումբը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտում շահույթում կամ վնասում՝ փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և գեղջված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես մարումից օգուտի կամ կորստի մաս: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում:

(iv) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Խումբը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Խումբն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Խումբը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացվում է գուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Խումբը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(ի) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Խմբի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Ստվորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

(I) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Խումբը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու սամաթվի դրությամբ և
- այլ պարտքային արժեթղթեր և բանկային հաշիվների մնացորդներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը (ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում պարտագանցում տեղի ունենալու ռիսկը) նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

Առևտրական դերիտորական պարտքերի և պայմանագրի գծով ակտիվների գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Խումբը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Խմբի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Խումբը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականությունները, եթե Խումբը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո հաջորդող 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից (կամ ավելի կարճ ժամկետում, եթե ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետը պակաս է 12 ամսից):

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ֆինանսական գործիքի պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Խմբին հասանելիք դրամական հոսքերի և Խմբի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերություն):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գեղչվում ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերը պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտագանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- Խմբի կողմից փոխառության կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Խումբն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ հաճախորդը կսնկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Խումբը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Խումբը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Խմբի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Գուղիվի և օգտակար ծառայության անսահմանափակ ժամկետ ունեցող կամ շահագործման համար դեռ ոչ պիտանի ոչ նյութական ակտիվների համար փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է յուրաքանչյուր տարի նույն ժամանակ:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Խմբի կորպորատիվ ակտիվները չեն առաջացնում առանձին դրամական միջոցների հոսքեր և օգտագործվում են մեկից ավելի դրամաստեղծ միավորի կողմից: Կորպորատիվ ակտիվները բաշխվում են դրամաստեղծ միավորների ողջամիտ և հետևողական հիմունքով և ստուգվում են արժեզրկման տեսանկյունից այն դրամաստեղծ միավորի արժեզրկման ստուգման շրջանակներում, որի բաշխվում է կորպորատիվ ակտիվը:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը՝ օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են մինչև վերջիններիս ներկա արժեքը՝ օգտագործելով նախքան հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը:

Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստը բաշխվում է այնպես, որ նախ նվազեցվի դրամաստեղծ միավորին (կամ դրամաստեղծ միավորների խմբին) բաշխված գուդվիլի հաշվեկշռային արժեքը և, այնուհետև, այդ դրամաստեղծ միավորի (դրամաստեղծ միավորների խմբի) կազմի մեջ մտնող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ համամասնորեն:

Գուդվիլի գծով արժեզրկումից կորուստը չի հակադարձվում: Այլ ակտիվների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, պարզելու համար, թե արդյոք գոյություն ունի որևէ հայտանիշ ըստ որի արժեզրկումից կորուստը նվազել է կամ այլևս գոյություն չունի: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այնքանով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե այդ ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(խ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Ձեռքի ծախսագրումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

(ծ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Խումբը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(v) Խումբը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի մեկնարկին կամ փոփոխության դեպքում Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչին՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Խումբը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Խմբին չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Խումբը կիրառորժի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Խումբը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Խումբը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման զինը, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորժի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառորժի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Խումբը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Խմբի գնահատականի փոփոխություն, եթե Խումբը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Խումբը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարներն Խումբը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(vi) Խումբը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի մեկնարկին կամ փոփոխության դեպքում Խումբը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչին՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Երբ Խումբը հանդես է գալիս որպես վարձատու, վարձակալության սկզբում այն որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելիս Խումբը գնահատում է, թե արդյոք վարձակալության շրջանակում փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Եթե ռիսկերն ու հատույցները փոխանցվում են, վարձակալությունը դասակարգվում որպես ֆինանսական վարձակալություն, այլապես՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Որպես այս գնահատման մաս, Խումբը դիտարկում է որոշակի ցուցանիշներ, մասնավորապես, արդյոք վարձակալության ժամկետը ներառում է ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

(կ) Համադրելի տեղեկատվություն

(i) Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության ներկայացման փոփոխություն

2022թ. ընթացքում ղեկավարությունը վերագնահատել է բանկերում պահվող հաշիվների դասակարգումը, և օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդները (Ծանոթագրություն 15) «դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ» հոդվածից վերադասակարգվել են «օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ»: Այս հատուկ հաշիվների մնացորդները 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմել են 298,529 հազար դրամ:

հազ. դրամ	Ըստ 2021թ.		2021թ.
	հաշվետվության	Վերադասակարգում	վերադասակարգված
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,549,045	(1,265,938)	9,283,107
Օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ	-	1,265,938	1,265,938

(ii) Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվության ներկայացման փոփոխություն

Վերը նշված վերագնահատման արդյունքում 2021թ. համար իրականացվել են հետևյալ վերադասակարգումները՝ 2022թ. ներկայացման հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

հազ. դրամ	Ըստ 2021թ.		2021թ.
	հաշվետվության	Վերադասակարգում	վերադասակարգված
Օգտագործման սահմանափակումով հաշիվների մնացորդներ	-	(967,409)	(967,409)
Չուտ դրամական միջոցներ գործառնական գործունեությունից՝ մինչև շահութահարկի և տոկոսների վճարումը	7,184,222	(967,409)	6,216,813
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից	6,690,841	(967,409)	5,723,432
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ	4,788,048	(967,409)	3,820,639
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	6,062,055	(298,529)	5,763,526
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	10,549,045	(1,265,938)	9,283,107

27. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խումբը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները սահմանափակում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ կիրառվող բացառության շրջանակը՝ բացառելու համար այն գործարքները, որոնք առաջացնում են հավասար և հաշվանցվող ժամանակավոր տարբերություններ, օրինակ՝ վարձակալության և ապագործարկման պարտավորությունների դեպքում: Փոփոխությունները գործում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վարձակալությանը և ապագործարկման պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է ճանաչվեն ներկայացված ամենավաղ համադրելի ժամանակաշրջանի սկզբից՝ ցանկացած կուտակային հետևանքը ճանաչելով որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների ճշգրտում այդ ամսաթվի դրությամբ: Մյուս բոլոր գործարքների համար փոփոխությունները կիրառվում են այն գործարքների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբից հետո:

Փոփոխությունների կիրառումը նշանակալի ազդեցություն չի ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(բ) Պարտավորությունների դասակարգումն ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)

2020թ-ին հրապարակված փոփոխությունները նպատակ ունեն պարզաբանել պարտավորության ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ լինելը որոշելու պահանջները և կիրառելի են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այնուամենայնիվ, ՀՀՄՍ-ն հետագայում առաջարկել է ՀՀՄՍ 1-ի լրացուցիչ փոփոխություններ և 2020թ. փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելու ժամկետի հետաձգում մինչև 2024թ. հունվարի 1-ը: Այս շարունակական զարգացումների պատճառով Խումբը չի կարող որոշել այդ փոփոխությունների ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա սկզբնական կիրառման ժամանակաշրջանում: Խումբը հետևում է զարգացումներին:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործանական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ),
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ),